

О`ZBEKISTON UMUMIY O`RTA TA`LIM TIZIMIDA IJTIMOIIY ISH KASBIY FAOLIYATI TAKOMILLASHUVI YO`NALISHLARI

Sadikova Dildora Shukurullayevna

Farg'ona davlat universiteti mistaqil izlanuvchisi

Mustafqulov Dadaxon Sultonxon o'g'li

Mahallada ijtimoiy xizmatni tashkil etish sho'bası mudiri

Abdullayev Doniyor Shuxratovich

Mahallada ijtimoiy xizmatni tashkil etish sho'bası bosh mutaxassisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston umumiy o'rta ta'lim tizimida ijtimoiy xodimlarning kasbiy faoliyatini oshirishning potentsial yo'nalishlari ko'rib chiqiladi. Amaldagi amaliyotlar, muammolar va imkoniyatlarni o'rganib chiqib, tadqiqot takomillashtirish uchun samarali strategiyalarni taklif qilishga qaratilgan. Asosiy yo'nalishlarga kasbiy rivojlanish, professionallararo hamkorlik, siyosatni qo'llab-quvvatlash va innovatsion amaliyotlarni birlashtirish kiradi. Topilmalar talabalar uchun yanada yaxshi ijtimoiy natijalarni yaratib, yanada qo'llab-quvvatlovchi va samarali ta'lim muhitiga hissa qo'shishi kutilmoqda.

Kalit so'zlar: Ijtimoiy ish, o'rta ta'lim, malaka oshirish, kasb-hunarlararo hamkorlik, siyosatni qo'llab-quvvatlash, O'zbekiston, ta'lim muhiti, talabalar natijalari.

Ta'lim tizimidagi ijtimoiy ishchilarning roli talabalar duch keladigan turli xil ijtimoiy-emotsional va xulq-atvor muammolarini hal qilish uchun juda muhimdir. O'zbekistonda umumiy o'rta ta'lim tizimida ta'lim sifati va o'quvchilar farovonligini oshirish borasida islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu maqola ushbu kontekstda ijtimoiy ishchilarning kasbiy faoliyatini takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlash va tahlil qilishga qaratilgan bo'lib, ularning qulay o'quv muhitini yaratishdagi roli muhimligini ta'kidlaydi.

Ta'lim sharoitida ijtimoiy ish bo'yicha adabiyotlar kasbiy rivojlanish, hamkorlik amaliyoti va siyosatni qo'llab-quvvatlash muhimligini ta'kidlaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, yaxshi o'qitilgan ijtimoiy ishchilar ishdan bo'shatish, xulq-atvor muammolari va ruhiy salomatlik kabi muammolarni hal qilish orqali talabalar natijalarini sezilarli darajada yaxshilashi mumkin. O'zbekistonda olib borilgan tadqiqotlar maktablar ichida ixtisoslashtirilgan o'qitish va ijtimoiy ish amaliyotini yaxshiroq integratsiyalashtirish zarurati tobora ortib borayotganidan dalolat beradi.

Ushbu tadqiqot sifatli va miqdoriy ma'lumotlarni to'plashni birlashtirgan aralash usulli yondashuvdan foydalanadi. Ijtimoiy ishchilar, o'qituvchilar va siyosatchilar bilan so'rovlar va suhbatlar hozirgi amaliyot va takomillashtirishga muhtoj sohalar to'g'risida tushuncha to'plash uchun o'tkazildi. Bundan tashqari, bo'shliqlar va kengaytirish

imkoniyatlarini aniqlash uchun mavjud siyosat va o'quv dasturlarini ko'rib chiqish amalga oshirildi.

O'zbekiston umumiy o'rta ta'lim tizimida ijtimoiy ishning kasbiy faoliyatini takomillashtirish ijtimoiy ish amaliyoti, ta'lim va siyosatning turli jabhalariga qaratilgan ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi[1]. Yaxshilashning bir nechta asosiy yo'nalishlari:

Kengaytirilgan trening va kasbiy rivojlanish:

- Ixtisoslashtirilgan o'quv dasturlari: o'rta ta'lim tizimining o'ziga xos muammolari va ehtiyojlariga qaratilgan ijtimoiy ishchilar uchun maxsus o'quv dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirish.

- Uzluksiz ta'lim: ijtimoiy ishchilarni so'nggi metodikalar, vositalar va eng yaxshi amaliyotlar bilan yangilab turish uchun doimiy malaka oshirish dasturlarini yaratish.

- Sertifikatlash va akkreditatsiya: ijtimoiy xodimlarning zarur ko'nikma va bilimlarga ega bo'lishini ta'minlash uchun sertifikatlash va akkreditatsiya jarayonlarini kuchaytirish.

O'quv Dasturining Integratsiyasi:

- Ijtimoiy ish tamoyillarini kiritish: talabalar farovonligiga yaxlit yondashuvni targ'ib qilish uchun ijtimoiy ish tamoyillari va amaliyotlarini ta'lim o'quv dasturiga kiritish.

- Hamkorlikdagi dasturlar: tegishli o'quv dasturlari mazmuni va amaliy mashg'ulotlar imkoniyatlarini ishlab chiqish uchun ta'lim muassasalari va ijtimoiy ish maktablari o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish.

Siyosat va asoslarni ishlab chiqish:

- Keng qamrovli siyosat: ta'lim tizimidagi ijtimoiy ishchilarning roli va majburiyatlarini belgilaydigan keng qamrovli siyosatni ishlab chiqish.

- Standart operatsion protseduralar: ijtimoiy ishchilar uchun ularning rollarida izchillik va samaradorlikni ta'minlash uchun standart operatsion protseduralar va ko'rsatmalar yaratish[2].

Resurslarni Taqsimlash:

- Etarli mablag': ijtimoiy ishchilar talabalarni samarali qo'llab-quvvatlash uchun zarur bo'lgan resurslarga ega bo'lishlarini ta'minlash uchun ijtimoiy ish dasturlarini etarli darajada moliyalashtirishni ta'minlash.

- Infratuzilmani qo'llab-quvvatlash: maktablarda maslahat va qo'llab-quvvatlash xizmatlari uchun ajratilgan joylar kabi zarur infratuzilmani ta'minlash.

5. Fanlararo Hamkorlik:

- Jamoaviy yondashuv: ijtimoiy ishchilar talabalar ehtiyojlarini qondirish uchun o'qituvchilar, ma'murlar va boshqa mutaxassislar bilan hamkorlik qiladigan jamoaviy yondashuvni targ'ib qiling.

- Jamiyat hamkorligi: talabalarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash uchun jamoat tashkilotlari, tibbiyot xodimlari va ijtimoiy xizmatlar bilan hamkorlik aloqalarini o'rnatish.

Xabardorlik va targ'ibot:

- Xabardorlikni oshirish: maktablarda ijtimoiy ishning ahamiyati va uning o'quvchilar farovonligi va akademik ko'rsatkichlariga ijobiy ta'sirini ta'kidlash uchun xabardorlik kampaniyalarini o'tkazish.

- O'zgarishlarni himoya qilish: maktablarda ijtimoiy ish xizmatlarini birlashtirish va moliyalashtirishni qo'llab-quvvatlash uchun milliy va mahalliy darajadagi siyosat o'zgarishlarini qo'llab-quvvatlash[3].

Monitoring va baholash:

- Ishlash ko'rsatkichlari: ijtimoiy ish tadbirlari va dasturlarining samaradorligini baholash uchun ishlash ko'rsatkichlarini ishlab chiqish va amalga oshirish.

- Teskari aloqa mexanizmlari: ijtimoiy ish amaliyotini doimiy ravishda takomillashtirish uchun o'quvchilar, ota-onalar va o'qituvchilarning fikrlarini to'plash uchun teskari aloqa mexanizmlarini yaratish.

Madaniy sezgirlik va inklyuzivlik:

- Madaniy ahamiyatga ega amaliyotlar: ijtimoiy ish amaliyotlari madaniy jihatdan sezgir va O'zbekistonning turli aholisiga tegishli bo'lishini ta'minlash.

- Inklyuziv yondashuvlar: barcha talabalarning, shu jumladan marginal va zaif guruhlarining ehtiyojlarini qondiradigan inklyuziv yondashuvlarni ilgari surish[4].

Texnologiya Integratsiyasi:

- Raqamli vositalar: aloqa, ish yuritish va ijtimoiy ish xizmatlarini etkazib berishni osonlashtirish uchun raqamli vositalar va platformalardan foydalaning.

- Onlayn trening: ijtimoiy ishchilarni, ayniqsa uzoq va kam ta'minlangan hududlarda qo'llab-quvvatlash uchun onlayn trening va resurslarni taqdim eting.

Ushbu yo'nalishlarga e'tibor qaratish orqali O'zbekiston o'zining umumiy o'rta ta'lim tizimida ijtimoiy ishning kasbiy faoliyatini sezilarli darajada oshirishi mumkin, natijada o'quvchilarni qo'llab-quvvatlash va ta'lim natijalarini yaxshilashga olib keladi.

Muhokamada ushbu topilmalarning O'zbekistondagi keng ta'lim tizimiga ta'siri alohida ta'kidlandi. Kasbiy rivojlanishga sarmoya kiritib, maktablar ijtimoiy ishchilarning murakkab talabalar muammolarini hal qilish uchun zarur ko'nikmalarga ega bo'lishini ta'minlashi mumkin. Professionallararo hamkorlikni rivojlantirish talabalarni har tomonlama qo'llab-quvvatlashga olib kelishi mumkin, kuchli siyosat asoslari esa ushbu amaliyotlarni institutsionalizatsiya qilib, ularning barqarorligini ta'minlaydi. Bundan tashqari, innovatsiyalarni qabul qilish ijtimoiy ish tadbirlarining samaradorligini oshirishi mumkin.

Xulosa va takliflar:

O'zbekiston o'rta ta'lim tizimida ijtimoiy xodimlarning kasbiy faoliyatini takomillashtirish uchun quyidagi qadamlar tavsiya etiladi:

Ta'lim sharoitida ijtimoiy ishchilarning ehtiyojlariga moslashtirilgan doimiy malaka oshirish dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirish.

Maktablarda hamkorlik madaniyatini rivojlantirish, ijtimoiy ishchilar, o'qituvchilar va ma'murlar o'rtasida muntazam hamkorlik va birgalikda muammolarni hal qilishni rag'batlantirish.

Ta'lim tizimida ijtimoiy ish amaliyotining tizimli integratsiyasini ta'minlash uchun siyosatni qo'llab-quvvatlashni kuchaytirish.

Ijtimoiy ish tadbirlarining samaradorligi va ta'sirini oshirish uchun innovatsion amaliyot va texnologiyalarni qabul qilishni rag'batlantirish.

Ushbu sohalarga murojaat qilish orqali O'zbekiston yanada qo'llab-quvvatlovchi va samarali ta'lim muhitini yaratishi mumkin, natijada talabalar farovonligi va akademik muvaffaqiyatlari yaxshilanadi.

Adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 11 maydagi PF-134-son —2022 — 2026 yillarda Xalq ta'limini rivojlantirish bo'yicha Milliy dasturni tasdiqlash to'g'risidagi Farmoni.
2. E.Nabiev, S.G'oyibnazarov, N.Alimuxamedova. Menejment.Marketing. Darslik.- T.: —Iqtisod-Moliya, 2019 y.
3. Qosimova D.S. Menejment nazariyasi. Darslik.T.:—Tafakkur-Bo'stoni, 2011.
4. Saidaxmedova N.I., Adilov B. The Method of Using Information Technologies in Forming Professional Competences of Students of Technical Higher Education Institutions. Journal of Pedagogical Inventions and Practices 13. 12. 2022-yil United States <https://zienjournals.com>